Mauk-lapper (Marainen) på Brandmoen. FOTO: REINBEITEKOMMISJONEN AV 1913

– Et viktig kulturelt supplement

Kystsamenes rapport-prosjekt fra 1915 om den historisk grenseoverskridende reindrifta mellom nordsverige og kysten av Troms er nå lagt ut for salg.

Anna Granheim Fjose
anna.granheim.fjose@nyetroms.no

Reinbeitekommisjonen av 1913 besto av fire nordmenn, fire svensker og tre finner.

Arkivverket og Wikimedia Norge har publisert 1.700 bilder fra kommisjonens arbeid. Målet er at kunnskapen skal bidra til å nyansere den historiske forståelsen av forholdet mellom nordmenn og den samiske befolkningen.

- Samisk historie og fornorskningsprosessen er i Norge, og i utlandet, ofte en lite kjent del av Norges historie. Bildesamlingen fra Reinbeitekommisjonens arbeid gir oss kunnskap knyttet til reindrift, jordbruk og bosettinger, naturendringer, utvikling i skrivemåte og bruk av stedsnavn, hvem som tok del i kommisjonsarbeidet, og hvordan arbeidet foregikk.

- Ved å laste opp bildetekster og bilder på plattformene Wikimedia Commons og Digitalarkivet er bildene gjort tilgjengelig for bruk for et bredt publikum og i nye sammenhenger, heter det på wikimedia.no.

Detaljerte beskrivelser

Protokollen inneholder detaljerte beskrivelser av et 40-talls ulike samiske trekkveger fra Nord-Sverige gjennom Troms og ut mot norskekysten til ulike kalvings- og sommerbeiteområder.

- Dette arbeidet bygger på en rapport fra Reinbeitekommisjonen av 1913 som vi har jobbet med i over et år. Til hver trekkveg er det utarbeidet detaljerte kart, forteller Kystsamenes leder Kurt Stormo i ei pressemelding.

I protokollen fins det kunnskaper som han mener har vært underkommunisert i det norske majoritetssamfunnet over en lang tidsperiode.

- Vi følger ulike formenn som skildrer flyttingene med sine familier og reinflokker mellom vinterbyer og sommerbyer. Her beskrives i detalj familiemedlemmer, flyttveger, utskillings- og vaktplasser, melkegjerder, samt kalvings- og beiteområder, sier Stormo.

I forkant av Reinbeitekonvensjonen av 1919 ble det nedsatt en kommisjon som skulle utrede og regulere grensene for samisk reindrift mellom Norge og Sverige. Kommisjonen var på feltarbeid i Troms og områdene øst på svensk side sommeren 1915.

- Rapporten er opprinnelig på svensk, som har fått en norsk

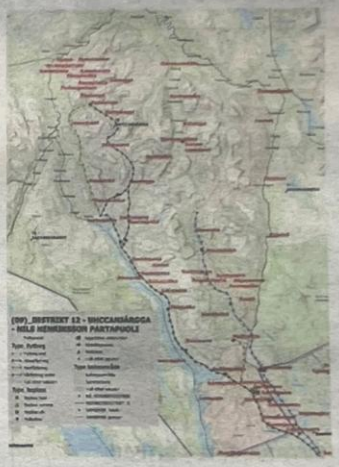

Kart flytting til Uhccanjárgga - Barrdu/Målselv
FOTO: KURT STORMO 2026 MED BRUK AV ARCGIS PRO

språkdrakt, men hvor de samiske familie- og stedsnavn har beholdt sin opprinnelige skrivemåte fra intervjuene, fortsetter han.

Kulturelt supplement

Etter unionsoppløsningen mellom Norge og Sverige i 1905 ble kontroll over grensene og naturressursene et symbol på nasjonal selvstendighet. Selv om Felleslappeloven av 1883 fortsatt var gjeldende, ønsket norske myndigheter å stanse den grenseoverskridende reindriften mellom Norge og Sverige.

- Denne protokollen er et viktig kulturelt supplement om den grenseoverskridende reindrifta mellom Nord-Sverige og Troms fylke, sier Stormo.